

έργειαν, ειργάσθησαν μὲν ἀναντιρρόητως ὑπὲρ τῆς προόδου καλλιεργήσαντες τέχνην ἀξίαν λόγου, ἀλλ' ὁ θάνατος αὐτῶν ὑπῆρξε πολλάκις ἡ ὀλεθρία συνέπεια τῆς ἐξασκήσεως ἐπικερδοῦς ἐπαγγέλματος. Δὲν δυνάμεθα λοιπὸν νὰ κατατάξωμεν αὐτοὺς μετ' ἐκείνων, οἵτινες μόνον ἐλαττήριον εἶχον τὸν ἀφιλοκερδῆ πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἔρωτα. Τοιοῦτοι εἶναι ὁ **Crocé-Spinelli** καὶ ὁ **Sivel**, οἵτινες ἀποθανόντες ἐν τῷ ἀεροστάτῳ *Zenith*, δέον νὰ κατέχωσι μετὰ τοῦ **Pilâtre** καὶ τοῦ **Romain** τὴν πρώτην ἐν τῇ ἡμετέρᾳ μνήμῃ θέσιν.

Ὁ **Ἰωσήφ Crocé-Spinelli** ἐγεννήθη τῇ 10 Ἰουλίου 1845 ἐν **Mombazillaie (Dordogne)**. Ἀποπατώσας τὰς προκαταρκτικὰς αὐτοῦ σπουδὰς, ἐγένινεν εἰς τῶν ἀρίστων μαθητῶν τῆς Κεντρικῆς τῶν τεχνῶν Σχολῆς (**École Centrale des Arts et Manufactures**). Πλήρης ὢν ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ, ἐνεφορεῖτο συγχρόνως ὑπὸ τῶν εὐγενεστάτων τῆς νεότητος ὁρμῶν. Ὁ πόθος τοῦ ν' ἀποκτήσῃ δόξαν, ἡ φιλοπατρία, ὁ πρὸς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ δίκαιον ἔρωσ, ἡ εἰς τὴν πρόοδον πεποιθήσις, τοιαῦτα τὰ κατέχοντα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ αἰσθητά. Νωθρότης τις συνδυαζομένη μετὰ τῆς φυσικῆς αὐτοῦ ὁρμῆς καὶ γυναικεῖα σχεδὸν εὐαισθησία, κολάζουσα, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἀνδρείαν του, παρεῖχον αὐτῷ χάριν ἰδιαίτουσαν. Ἦτο γενναῖος καὶ εὐαίσθητος, ἀβρόφρων καὶ εὐθυμος, ἀστεῖος καὶ φιλόφρων, τὰ δὲ προτερήματα αὐτοῦ ταῦτα ἀπήστραπτον ἐν τῇ λάμπσει τῶν γλαυκῶν αὐτοῦ ὀφθαλμῶν καὶ ἐπέσυρον τὴν συμπάθειαν.

Ὁ **Crocé-Spinelli** εἶχεν ἀναδειχθῆ δι' ἔργων τινῶν μηχανικῆς καὶ διὰ τινῶν καλῶν ἄρθρων ἐπιστημονικῆς κριτικῆς, δημοσιευθέντων ἐν τῇ «**République Française**», ὅτε ἐγένετο μέλος μικροῦ συλλόγου ἐξ εὐαρίμων ἐπιστημόνων συγχροτουμένου, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ πυρὴν τῆς *γαλλικῆς εταιρίας τῶν ἀεροπόρων*. Ἐκεῖ ἐγνώρισεν τὸν **Sivel**. Ὁ Θεόδωρος **Sivel** γεννηθεὶς τῇ 10 Νοεμβρίου 1834 ἐν τῇ κοινότητι τῆς **Sauve (Gard)**, ὑπῆρξεν ἐπὶ πολλὸν χρόνον εἰς τὸ ἐμπορικὸν ναυτικόν, περιῆλθε δὲ ὡς ἀξιωματικὸς τὰς ἀπωτάτας χώρας. Γνωρίσας ἤδη τὰ μυστήρια τῆς θαλάσσης, ἐγοητεύθη ὑπὸ τοῦ ἀερίου ὠκεανοῦ καὶ ἠγάπησε διακκαῶς τὴν ἀεροναυτικὴν. Ὁ **Sivel** ἦτο μελάγχρους. Οἱ μελανοὶ ὀφθαλμοὶ του εἶχον ἔκτακτον λαμπρότητα, ἡ δὲ δασεῖα καὶ βροστρυχῶδης κόμη του περιεκόσμιε πρόσωπον ἀνδρικόν καὶ ἠλιόκαυστον. Αἱματώδης ὢν τὴν κρᾶσιν, εἶχε ῥώμην σωματικὴν οὐ τὴν τυχοῦσαν καὶ θέλησιν ἀκαταδάμαστον, ἦτο δὲ, καθόλου εἰπεῖν, ἔξοχος ἀνὴρ διὰ τε τὴν εὐθύτητα τοῦ χαρακτῆρος καὶ διὰ τὴν παιδείαν καὶ τὴν ἀγαθότητα καὶ τὸ εὐγενὲς τῶν τρόπων. Ὁ **Sivel** ἐπιδοθεὶς εἰς τὴν ἀεροστατικὴν ἐξετέλεσε διακοσίας ἀεροπορίας ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, καὶ μάλιστα ἐν **Δουμαρκία**, καὶ ἐγένιν ἀεροπόρος ἄριστος, ὡς ἦτο καὶ ἄριστος νυκτῆς.

Ὁ **Sivel** καὶ ὁ **Crocé-Spinelli** ταχέως συνενόηθησαν, καὶ ἀπεράσισαν νὰ ἐργασθῶσιν ἐκ συμφώνου εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν κατάρτησιν τῶν νόμων τῆς ἀτμοσφαιρας, καὶ ν' ἀκολουθήσωσι τὰ ἐνδοξὰ ἔγνη τῶν **Robertson**, τῶν **Biot**, τῶν **Gay-Lussac**, τῶν **Barral**, τῶν **Glaisher**.

Κατὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 1874 ἐπεχείρησαν τὸ πρῶτον, τῇ συνδρομῇ τῆς γαλλικῆς Ἑταιρίας τῶν ἀεροπόρων, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὁποίας εἶχον μεγάλως συντελέσει, ἀνάβασιν εἰς μέγα ὕψος, ἥτις ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, καὶ περὶ ἧς ἐγένετο δικαίως πλεῖστος λόγος. Οἱ ἀεροπόροι ὑψώθησαν εἰς 7,300 μέτρα, πέραν τοῦ σημείου εἰς ὃ ἐφθασεν ἄλλοτε ὁ **Gay-Lussac**.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ παρόντος βιβλίου, ὅστις εἶχεν ἐκτελέσει κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἴκοσι περίπου ἐπιστημονικὰς ἀεροδρομίας, ἔλαβε τὴν τιμὴν νὰ γίνῃ φίλος καὶ συνεργάτης τῶν δύο τούτων ἀνδρῶν. Ἀφοῦ μετ' αὐτῶν ἐξετέλεσεν ἐν τῷ σκάφει τοῦ *Zenith* τὴν διαρκεστέραν τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων ἀεροποριῶν, καθ' ἣν πλεῖστα ἐγένοντο ἐπιστημονικὰ παρατηρήσεις, ἐπεχείρησε μετ' αὐτῶν τὴν διερεύνησιν τῶν ὑψηλῶν στρωμάτων τῆς ἀτμοσφαιρας, ἐν οἷς ἐπέπρωτο νὰ εὕρωσι τὸν θάνατον.

Ἀφηγηθέντες λεπτομερῶς ἄλλοτε τὸ φρικῶδες τοῦτο ὄραμα, ὀφείλομεν ν' ἀναμνησώμεν ἐνταῦθα τὰ κατὰ τὸν θάνατον τῶν δύο ἡρώων.

Τὴν 15 Ἀπριλίου 1875, κατὰ τὴν μίαν καὶ ἡμίσειαν μετὰ μεσημβρίαν, τὸ σκάφος τοῦ *Zenith* ἐπλανᾶτο εἰς τὰ ὑψηλὰ στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας, εἶχε δὲ φθάσει εἰς τὰς παγετώδεις καὶ σιωπηρὰς τοῦ ἀέρος ἐρήμους, ἐνθα αἰωροῦνται τὰ ὑψηλότατα νέφη. Ἐὰν παρατηρητῆς τις ἠδύνατο νὰ ἴδῃ τοὺς τρεῖς ἀερονάυτας ὅτε ἠθάνθησαν τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀραιώσεως τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ τοῦ σιθῆριου τῶν ἀερίων ἐκείνων πεδίων ψύχους, ἤθελε φρίξει βλέπων αὐτοὺς ὑποκύπτοντας εἰς τὸν ὀλεθριον ὕπνον τῶν ὑψηλῶν μερῶν, ὕπνον φοβερόν, ζοφερὸν τοῦ θανάτου πρόδρομον. Ἐντὸς ὀλίγου, ἀφοῦ ὑπεβῆσαν τὸ ὕψος 8,600 μέτρων, ἐν τῶν μεγίστων, εἰς ὃ ἐφθασέ ποτε ὁ ἄνθρωπος, τὸ *Zenith* ἐπανερχεται εἰς χαμηλότερα μέρη, ἀλλὰ μετὰ τῶν τριῶν ἀεροπόρων εἰς μόνος ἀφυπνοὶ καὶ ὀδηγεῖ εἰς τὸν λιμένα τὰ μελανὰ σώματα δύο μαρτύρων.

Ὁ θάνατος τοῦ **Crocé-Spinelli** καὶ τοῦ **Sivel** συνεκίνησε τὴν Εὐρώπην ὀλόκληρον. Πλήθος ἄπειρον ἠκολούθησεν αὐτοὺς εἰς τὴν τελευταίαν αὐτῶν κατοικίαν, ὅτε δὲ τὰ πτώματα τῶν δύο νέων κατεβιβάσθησαν εἰς τὸν λάκκον, οὐδεὶς ἤθελε νὰ πεισθῇ ὅτι αἱ εὐγενεῖς αὐτὰι ὑπάρξετε, αἱ τοσοῦτον ἠρωϊκῶς θυσιασθεῖσαι πρὸς κατάρτησιν ἀληθειῶν νέων, διὰ παντὸς ἐξηρανίσθησαν.

Ὅχι, τοιοῦτοι ἄνδρες δὲν ἀποθνήσκουσιν ἐξ ὀλοκλήρου, ἀλλ' ἀφίνουσιν ὕλικὴν τρόπον τινὰ μνή-

Κατὰ τὴν ἐν Παρισίοις διακονίᾳ του ὁ κόμης Ῥοστόπτσιν ἦτο πρόσωπον πασίγνωστον, καὶ σχεδὸν δημοτικόν. Ἡ ἀριστοκρατία τῷ εἶχεν ἀναπεπταμέναις τὰς πύλας τῶν αἰθουσῶν τῆς, ἦτο δὲ πάντοτε μεταξὺ τῶν προσκεκλημένων τῆς αὐλῆς. Ἐσπέραν τινὰ ἐν τινι ἀριστοκρατικῇ αἰθούσῃ τοῦ προαστείου Ἀγίου Γερμανοῦ ἦσαν πολλοὶ τινες συνηθροισμένοι περὶ τοῦ κόμητος, καὶ ἔτεινον πρὸς αὐτὸν μετὰ πολλῆς προσοχῆς τὸ οὖς, διηγούμενον προθύμως ἐν τι τῶν πολλῶν ἐπεισοδίων τοῦ πολυταράχου του βίου. Ἡ ὑπομνηματογραφία ἦτο τότε τοῦ συρμού, καὶ ὅλοι ὅσοι εἶχαν ὑποκριθῆ πρόσωπόν τι ἐν τῇ μεγάλῃ ἐποποιῇ τῆς ἐπανάστασεως καὶ αὐτοκρατορίας ἐνόμιζον ἑαυτοὺς ὑποχρέους νὰ παράσχωσιν εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς λεπτομερεῖς πληροφορίας περὶ ὅσων ἐγνώριζον.

Κυρία τις τῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ, διακρίψασα τὸν κόμητα Ῥοστόπτσιν, τῷ λέγει:— Πρέπει νὰ γράψῃς τὰ ἀπομνημονεύματά σας, κύριε κόμη. Θὰ εἶνε τόσον ἀξιανάγνωστα! —Κυρία μου, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοστόπτσιν, ἡ ἐπιθυμία σας θέλει ἐκπληρωθῆ, καὶ παρρηθῆ.

Τὴν ἐπαύριον ὁ κόμης ἔρχεται εἰς τὴν οἰκίαν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος κυρίας, καὶ κρατῶν εἰς τὴν χεῖρά ἐν ἄπλοῦν φύλλον χάρτου τυλιγμένον, παρυσιάζεται εἰς αὐτὴν, καὶ — Κυρία μου, τῇ λέγει, προσφέρων εἰς αὐτὴν τὸν τυλιγμένον χάρτην, ἐξετέλεσα τὰς διαταγὰς σας. Συνέταξα τὰ ἀπομνημονεύματά μου, καὶ ἰδοὺ αὐτά!»

Ἐκαστος ἐνοεῖ ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς τῆς περιέργου κυρίας.

Τὴν αὐτὴν ἐκπληξὴν θέλει αἰσθανθῆ καὶ ὁ ἀναγνώστης τοῦ περὶ τούτου ἐγγράφου, ὅπερ δὲν σχολιάζομεν, παρὰ μὲ μίαν καὶ μόνην σημείωσιν, ὅτι, ἐν ᾧ τὸ σπουδαιότερον ἱστορικὸν γεγονός, μετ' οὗ συνεδέθη ἀδιαβήτως τὸ ὄνομα τοῦ Ῥοστόπτσιν, εἶνε ἡ πυρκαϊὰ τῆς Μόσχας, ἐν τοῖς ἀπομνημονευμασιν αὐτοῦ τούτοις οὐδὲ μία λέξις λέγεται περὶ αὐτοῦ.

Ἡ παράδοξος αὕτη ἀποσιώπησις δὲν πρέπει νὰ ἐκπλήξῃ κανένα, διότι, καθὼς εἶπομεν, ὁ κόμης ἀπέκρουσεν αἰετοτε τὴν εὐθύνην τοῦ μεγάλου τούτου γεγονότος· καὶ ὅμως οὐδέποτε ἔλειψαν, ὅσοι εἶδον κατὰ τὸν ἀπαισίον Σεπτέμβριον τοῦ 1812 τὰς περὶ τὸ Κρεμλίον ἐκραγείσας ἐκεῖνας φλόγας, Γάλλοι τε καὶ Ρῶσοι, ν' ἀποδώσωσι τὴν τιμὴν τῆς μεγάλης ταύτης θυσίας εἰς τὸν Ῥοστόπτσιν. Παραλείποντες πολλὰ τινὰ ἄλλα, περιοριζόμεθα εἰς τὴν παράθεσιν τῆς γνώμης τοῦ στρατηγικοῦ κόμητος Σεγούρου, ὅστις ἰδοὺ τί λέγει περὶ τοῦ γεγονότος τούτου ἐν τῇ γνωστῇ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐκστρατείας ταύτης ἱστορία: «Πολλοὶ φρονούσιν, ὅτι ὁ κόμης Ῥοστόπτσιν, αἰετοτε ἐμφορούμενος ἐκ τοῦ αὐτοῦ αἰσθήματος τῆς εὐγενοῦς εἰς τὴν πατρίδα ἀφοσιώσεως, ἥτις θέλει καταστήσῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀθάνατον, ἀποποιεῖται

σήμερον τὴν ἀθανάτιαν πράξεωσ τόσον μεγάλης, μόνον καὶ μόνον ὅπως ἀφήσῃ δόλοκληρον τὴν ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου δόξαν εἰς τὴν φιλοπατρίαν τοῦ ἔθνους, εἰς ὃ ἀνήκει». A... O...

Ἀπομνημονεύματα τοῦ κόμητος Ῥοστόπτσιν
συνταχθέντα ἐντὸς δέκα λεπτῶν.

ΠΙΝΑΞ

ΤῶΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Α'. Ἡ γέννησίς μου.—Β'. Ἡ ἀνατροφή μου.—Γ'. Τὰ ὄσα ὑπέφερα.—Δ'. Στερήσεις.—Ε'. Ἀξιοσημείωτοι ἐποχαί.—ΣΤ'. Ἡθικὴ προσωπογραφία.—Ζ'. Σπουδαία ἀπόφασις.—Η'. Τί ἔγεινα καὶ τί θὰ ἠδυνάμην νὰ γείνω.—Θ'. Ἀρχαὶ σεβασταί.—Ι'. Τὰ ὄσα μοὶ ἤρρεσαν.—ΙΑ'. Τὰ ὄσα ἀπεστράφη.—ΙΒ'. Ἀνάλυσις τοῦ βίου μου.—ΙΓ'. Ἡ ἄνωθεν ἀντιμισθία μου.—ΙΔ'. Τὸ ἐπιταφίον μου.—ΙΕ'. Ἐπιστολὴ ἀφιερωτικῇ.

Α'. Ἡ γέννησίς μου.

Τῇ 12 Μαρτίου τοῦ ἔτους 1765 ἐξῆλθον ἀπὸ τὸ σκότος εἰς τὸ φῶς. Μὲ ἐμέτρησαν, μ' ἐζύγισαν, καὶ μ' ἐβάπτισαν. Ἐγεννήθη ἡμεῖς χωρὶς νὰ γνωρίζω διατί, καὶ οἱ γονεῖς μου ἀνέπεμψαν εὐχαριστίας πρὸς τὸν Θεόν, χωρὶς νὰ γνωρίζωσι διατί.

Β'. Ἡ ἀνατροφή μου.

Μ' ἐδίδαξαν παντὸς εἶδους πράγματα, καὶ παντὸς εἶδους γλώσσας. Διὰ τῆς ἀνασχυντίας καὶ ἀγυρτείας κατάρθωσα πολλάκις νὰ θεωρηθῶ ὡς σοφός. Ἡ κεφαλή μου κατήντησε βιβλιοθήκη πλήρης συγγραμμάτων ἑλλειπῶν καὶ κολοβωμένων, τῆς ὁποίας ἐφύλαξα ἐγὼ τὸ κλειδίον.

Γ'. Τὰ ὄσα ὑπέφερα.

Ἵπέφερα πολλὰ ἀπὸ τοὺς διδασκάλους, ἀπὸ τοὺς βράπτας, οἱ ὁποῖοι μοῦ ἔκαμναν στενὰ φορέματα, ἀπὸ τὰς γυναῖκας, ἀπὸ τὴν φιλοδοξίαν, ἀπὸ τὴν φιλαυτίαν, ἀπὸ θλίψεις ἀνοφελεῖς, ἀπὸ τοὺς μονάρχας, καὶ ἀπὸ τὰς ἀναμνήσεις.

Δ'. Στερήσεις

Ἐστερήθην τρεῖς μεγάλας ἀπολαύσεις τοῦ ἀνθρώπινου γένους: τὴν κλοπὴν, τὴν λαίμαργίαν, καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν.

Ε'. Ἀξιοσημείωτοι Ἐποχαί.

Τριακοντούτης ἀρῆκα τὸν χορὸν, τεσσαρακοντούτης τὴν πρὸς τὸ ὄραϊον φύλλον φιλαρέσκειαν, πεντηκοντούτης τὴν κοινὴν γνώμην, καὶ ἑξήκοντούτης τὸ σκέπτεσθαι, καὶ τοιοιτοτρόπως ἔγεινα ἀληθὴς σοφός, ἢ ἐγωῖσθής, ὅπερ εἶνε τὸ αὐτό.

ΣΤ'. Ἡθικὴ προσωπογραφία.

Ἦμην πείσμων ὡς ἡμίονος, ἰδιότροπος ὡς γυνὴ φιλάρεσκος, εὐθυμὸς ὡς παιδίον, δραστήριος ὡς ὁ Βοναπάρτης, καὶ πάντα ταῦτα κατὰ βούλησιν.

Ζ'. Σπουδαία ἀπόφασις.

Μὴ κατορθώσας νὰ γείνω κύριος τῆς φυσιογνωμίας μου, ἀρῆκα τὴν γλώσσάν μου ἀχαλίνωτον, καὶ ἀπέκτησα τὴν συνήθειαν νὰ σκέπτομαι γεγωνυῖα τῇ φωνῇ. Τοῦτο μοὶ παρέσχε πολλὰς ἀπολαύσεις καὶ πολλοὺς ἐχθρούς.

Η'. Τί ἔγεινα καὶ τί θὰ ἠδυνάμην νὰ γείνω.

Ἡ φίλια καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη μὲ συνεκίνησαν